

НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ

Силабус
навчальної дисципліни
«УПРАВЛІННЯ ІНЖЕНЕРНО-
ТЕХНІЧНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ
АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ
РОБІТ»

Інститут	Цивільного захисту
Кафедра	Організації і проведення аварійно-рятувальних робіт
Освітня програма	Цивільний захист
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Обсяг навчальної дисципліни	4 кредити ЕКТС/120 год.
Тип навчальної дисципліни	вибіркова
Навчальний семестр	Другий
Форма здобуття вищої освіти	Денна, заочна
Мова викладання	Українська
Викладач(і) ФОТО	<p>Григор'ян Микола Борисович, доцент кафедри організації і проведення аварійно-рятувальних робіт навчально-наукового інституту цивільного захисту, кандидат технічних наук, доцент.</p> <p>Наукові інтереси стосуються удосконалення засобів та способів гасіння автомобілів з електричними або гібридними елементами живлення; розробка та удосконалення протипожежної техніки та безпілотних роботизованих комплексів.</p> <p>Автор та співавтор 3 монографій, понад 70 наукових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях, в тому числі наукових виданнях, які індексуються в міжнародних наукометричних базах Scopus, Web of Science.</p> <p>https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=uk&user=5Oek1NMAAAAJ</p> <p>Профіль Scopus: 57451203200 (https://www.scopus.com/pages/home#basic)</p> <p>Контактні данні для консультивання: hryhorian_mykola@nuczu.edu.ua</p>

Анотація навчальної дисципліни	<p>Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Управління інженерно-технічним забезпеченням аварійно-рятувальних робіт» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок щодо організації та управління інженерно-технічним забезпеченням під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. У процесі вивчення дисципліни здобувачі набувають компетентностей у плануванні, підготовці та реалізації комплексу інженерно-технічних заходів, оцінці обстановки, визначенні потреб у силах і засобах, а також прийнятті обґрунтованих управлінських рішень у межах своєї компетенції. Здобуті знання дозволяють ефективно організовувати діяльність підрозділів, що залучаються до проведення аварійно-рятувальних робіт, з урахуванням сучасних вимог та специфіки техногенно-природного середовища.</p>
Мета вивчення навчальної дисципліни	<p>Вивчення навчальної дисципліни спрямовано на формування у здобувачів вищої освіти системне уявлення про організацію, управління та практичне здійснення інженерно-технічного забезпечення аварійно-рятувальних робіт в умовах надзвичайних ситуацій різного характеру (в т.ч. воєнного характеру), а також необхідного рівня знань та умінь з питань проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та питань організації оперативних дій підрозділів цивільного захисту.</p>
Форми організації освітнього процесу (види навчальних занять)	<p>Лекції, семінари, самостійна робота, практичні завдання спрямовані на розвиток сукупностей прийомів і способів ведення оперативних дій підрозділами цивільного захисту, які в процесі оперативного управління ними аналізуються, розробляються та організовуються відповідним керівником під час ліквідування наслідків надзвичайних ситуацій.</p> <p>Навчальні заняття (лекційні, практичні, семінарські, індивідуальні); консультації; самостійна робота; контрольні заходи.</p>
Компетентності	<ul style="list-style-type: none"> - здатність працювати як у команді, так і автономно; - здатність до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, робіт із ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення; - здатність обирати раціональний спосіб дій під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт та керувати оперативними діями аварійно-рятувального формування під час ліквідації наслідків НС та гасіння пожежі.

Програмні результати навчання	<p>Розробляти, обґрунтовувати та реалізовувати ефективні заходи, спрямовані на регулювання та забезпечення цивільної безпеки.</p> <p>Здійснювати прогнозування, оцінку ризику під час професійної діяльності та можливості відповідних підрозділів щодо реагування на надзвичайні ситуації та події.</p> <p>Оцінювати оптимальність структури органів управління та сил цивільного захисту і ефективність діяльності її складових частин.</p> <p>Приймати ефективні рішення у складних непередбачуваних умовах, визначати цілі та завдання, аналізувати і порівнювати альтернативи, оцінювати ресурси.</p>
--------------------------------------	--

Де можна застосувати отримані знання та вміння	<p>Під час вивчення освітніх компонентів: «Теорія прийняття управлінських рішень, теорія систем та системного аналізу», «Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійної діяльності», «Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків», під час виконання професійних обов'язків за спеціальністю.</p>
---	--

Зміст навчальної дисципліни	Кількість годин
Тема 1.1 Основи аварійно-рятувальних робіт та їх інженерно-технічне забезпечення.	6
Тема 1.2 Теоретичні основи управління аварійно-рятувальними роботами.	4
Тема 2.1 Інженерно-технічне забезпечення при проведенні АРР та інших невідкладних робіт на зруйнованих будівлях.	8
Тема 2.2 Організаційно-штатна структура інженерних підрозділів. Система управління в умовах НС.	4
Тема 3.1 Планування інженерно-технічного забезпечення АРР.	8
Тема 3.2 Складання планів реагування та взаємодії.	4
Тема 4.1 Структура та облаштування мобільного польового табору життєзабезпечення.	8
Тема 4.2 Розгортання мобільного польового табору життєзабезпечення.	4
Тема 5.1 Заходи та засоби ліквідації наслідків аварії на радіаційних та хімічних об'єктах.	8
Тема 5.2 Спеціальні машини радіаційного та хімічного захисту.	4
Тема 6.1 Заходи та засоби підготовки шляхів руху сил ліквідації надзвичайних ситуацій.	8
Тема 6.2 Розрахунок шляхів руху сил для ліквідації надзвичайних ситуацій.	4
Тема 7.1 Заходи та засоби обладнання переправ.	8
Тема 7.2 Спеціальні аварійно-рятувальні плавзасоби. Табельні мостові засоби. Десантні засоби забезпечення переправ.	4
Тема 8.1 Основи польового водопостачання.	6
Тема 8.2 Засоби добування та очищення води.	4
Тема 9.1 Інженерна розвідка в зоні надзвичайної ситуації.	6
Тема 9.2 Заходи та засоби інженерної розвідки.	6
Тема 10.1 Інновації та майбутні тенденції в управлінні аварійно-рятувальними роботами.	8

Тема 10.2 Розвиток та практичне використання дронів, робототехніки, автоматизованих систем.	10
Загальна кількість годин	120
Форма підсумкового контролю	Диференційний залік
Оцінювання навчальних досягнень	Здійснюється за 100-бальною шкалою за критеріями, що наведені у робочій програмі дисципліни
Політика викладання навчальної дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Активна участь в обговоренні навчальних завдань, попередня підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань. 2. Беззастережне дотримання під час занять правил безпеки, вимог охорони праці, санітарно-гігієнічних норм та протиепідемічних заходів. 3. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються). 4. Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання з дисципліни, набутих у неформальній та/або інформальній освіті. 5. Здобувачі освіти мають право на оскарження результатів підсумкового контролю з дисципліни або процедури його проведення. 6. Здобувачі освіти мають право на самостійний вибір форм і проблематики індивідуальних завдань. 7. При виконанні індивідуальної роботи здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись політики академічної доброчесності. У разі виявлення фактів порушення політики здобувачі несуть персональну відповідальність згідно із законодавством України та нормативними документа НУЦЗ України.
Рекомендовані основні джерела інформації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дії підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану: навч. посіб. / за ред. М. Ковалю. Львів: ЛДУБЖД, 2023. 308 с. 2. Кришталь В. М., Куліца О. С., Григор'ян М. Б. Розвиток технології прийняття рішень при комплектуванні аварійно-рятувальної техніки: монографія. Черкаси: Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2022. 106 с. 3. Особливості цивільного захисту в умовах воєнного конфлікту : колективна монографія / за ред. Р. Мугаверо, В. Андронова та М. Кустова. Харків-Рим. 2023. 238 с. 4. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т. 9. Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи. За загальною редакцією О.М. Євдіна. Київ, 2012. 476 с. 5. Методичні рекомендації щодо застосування кінологічних підрозділів ДСНС України під час

проведення пошуково-рятувальних робіт: Наказ ДСНС України 17.09.2014 № 527.

6. Методичні рекомендації з ліквідації наслідків руйнування будівель та споруд із застосуванням аварійно-рятувальної (інженерної) техніки спеціального призначення та обладнання» затверджені наказом ДСНС № 1065 від 27.08.2025 р.

7. Наказ МВС України від 3.07.2014 №631 «Про затвердження Положення про Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій».

8. Наказ МО України 29.09.2014 р. №685 Про затвердження Положення про пожежну безпеку в системі Міністерства оборони України.

9. Окреме доручення Голови ДСНС України № 269 від 22.05.2022 року «Методичні рекомендації щодо організації оперативних дій підрозділів ДСНС під час гасіння пожеж на складах нафтопродуктів, що сталися внаслідок обстрілів в умовах ведення бойових дій».

10. Наказ ДСНС України від 01.01.21 р. №1 "Про затвердження інструкцій та типових інструкцій з діловодства".

11. Наказ від 25.08.2025 ДСНС № 1065 затверджені Методичні рекомендації з ліквідації наслідків руйнування будівель та споруд із застосуванням аварійно-рятувальної (інженерної) техніки спеціального призначення та обладнання.